

PREDLOG

**DOPUNA PLANA DAVANJA KONCESIJA ZA KORIŠĆENJE VODOTOKA ZA IZGRADNJU MALIH
HIDROELEKTRANA U CRNOJ GORI ZA 2015. GODINU**

Pravni okvir	Zakon o koncesijama ("Službeni list CG", broj 08/09), Zakon o energetici („Službeni list CG“, br. 28/10, 6/13 i 10/15), Uredba o bližem načinu sprovođenja postupka javnog nadmetanja u otvorenom i dvostepenom postupku davanja koncesije („Službeni list CG“, broj 67/09).
Opis dokumenta	Dopuna Plana davanja koncesija odnosi se na analizu i ocjenu postojećeg stanja i to u pogledu opisa predmetnih koncesija, lokacija na kojima se može vršiti koncesiona djelatnost i rokovima za objavljivanje javnih oglasa za davanje koncesija.
Period sprovođenja	2015. godina
Status dokumenta	Predlog
Datum verzije	jul 2015. godine
Korisnici	Vlada Crne Gore Ministarstvo ekonomije Ministarstvo održivog razvoja i turizma Ministarstvo finansija Poreska uprava

PREDLOG

Na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Službeni list“ CG“, broj 8/09), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2015. godine, je donijela

**DOPUNU PLANA
DAVANJA KONCESIJA ZA KORIŠĆENJE VODOTOKA ZA IZGRADNJU MALIH HIDROELEKTRANA
U CRNOJ GORI ZA 2015. GODINU**

Vlada Crne Gore, na sjednici od 23. jula 2015. godine, je donijela Plan davanja koncesija za korišćenje vodotoka za izgradnju malih hidroelektrana u Crnoj Gori za 2015. godinu, u skladu sa članom 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Sl.list CG“, br.08/09).

S obzirom na iskazanu zainteresovanost za dodjelu koncesije za izgradnju malih hidroelektrana za vodotoke koji nisu obuhvaćeni usvojenim Planom, Ministarstvo ekonomije dostavlja Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje dopunu istog. Pojedini vodotoci koji su predmet ove dopune Plana nisu bili obuhvaćeni prethodno usvojenim Planom iz razloga što za iste u trenutku pripreme Plana nisu postojale adekvatne hidrološke analize za iste.

Kako se Vlada Crne Gore vrlo jasno opredjelila za: smanjenje uvozne energetske zavisnosti, prvenstveno stvaranjem stabilnih uslova za ulaganja u istraživanje i gradnju novih energetskih izvora (naročito na istraženim objektima neiskorišćenog hidropotencijala) i ulaganja u ostalu energetska infrastrukturu, potrebno je podstaći izgradnju novih energetskih objekata koji bi doprineli ostvarenju pomenutih opredeljenja.

Crna Gora je prepoznata kao zemlja koja je bogata hidropotencijalom i čije iskorišćenje kroz izgradnju malih hidroelektrana do 10 MW najmanje šteti prirodi, a istovremeno daje značajan doprinos u ostvarivanju nacionalnog cilja i smanjenja deficita za električnom energijom.

Sa razvojnog aspekta naše privrede posebno je značajno da se većina vodotoka pogodnih za izgradnju malih hidroelektrana nalazi u sjevernom dijelu Crne Gore što bi u značajnoj mjeri kroz njihovu izgradnju doprinjeli poboljšanju socijalno-ekonomskih prilika.

Ovim planom omogućava se uvođenje procedure davanja koncesija u oblasti korišćenja obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne energije, kao oblika podsticanja investicija u obavljanju privrednih djelatnosti od javnog interesa radi postizanja optimalne valorizacije prirodnih resursa.

Predmet koncesija

Predmet koncesije je projektovanje, izgradnja, korišćenje i održavanje malih hidroelektrana na objavljenim vodotocima. Projektovanje predstavlja izradu tehničke dokumentacije i sva potrebna istraživanja do izdavanja građevinske dozvole; izgradnja predstavlja gradnju objekata male hidroelektrane do izdavanja upotrebne dozvole; korišćenje predstavlja tehno-ekonomsko korišćenje energetskog potencijala vodotoka za proizvodnju električne energije. mHE predstavljaju postrojenja instalisane snage do 10 MW na način definisan Zakonom o energetici („Službeni list CG“, br. 28/10, 06/13 i 10/15). Vodotok predstavlja korito tekuće vode zajedno sa obalama, odnosno udubljenje na zemljištu koje se dobro primjećuje sa vodom koja njime stalno ili povremeno teče Zakon o vodama, („Službeni list RCG“ br. 27/07 i „Službeni list CG“ broj 32/11 i 47/11).

Spisak vodotoka, slivovi kojima vodotoci pripadaju su predstavljeni u Tabeli 1.

Tabela 1. Spisak vodotoka na kojima će se vršiti koncesiona djelatnost

Red.br.	Vodotok	Sliv	Opština
1.	Sjevernica	Morača	Kolašin
2.	Bistrica	Lim	Bijelo Polje
3.	Lještanica	Ljuboviđa	Bijelo Polje
4.	Bjelojevička	Tara	Mojkovac

Vodotoci Bistrica i Bjelojevička su bili predmet prvog javnog nadmetanja za dodjelu koncesija za izgradnju malih hidroelektrana na osnovu kojeg su zaključena dva ugovora o koncesiji. Usljed neizvršavanja obaveza predviđenih ugovorom, Vlada Crne Gore je raskinula iste. Uvažavajući značajan hidropotencijal pomenutih vodotoka, kao i da je iskazana zainteresovanost za iste, Ministarstvo ekonomije ih je ovim putem ponovo prepoznala kao potencijalne lokacije za izgradnju malih hidroelektrana.

Osnovne karakteristike izabranih vodotoka

1. Vodotok Sjevernica

Red. br.	Vodotok	Bruto pad vodotoka [m]	Visina izvora [mnm]	Visina ušća [mnm]
1.	Sjevernica	1225	1400	175

Vodotok Sjevernica je lijeva pritoka Morače u kojoj se uliva na koti 175 mnm. Izvire ispod Ostrevice na koti oko 1400 mnm. Maksimalna visina u slivu je 1768 mnm, dužina toka iznosi 14,09 km (stalni tok). Sjevernica spada u grupu vodotoka na kojim se su osmatranja i mjerenja vršila u okviru sekundarne mreže Hidrometeorološkog zavoda u trajanju od 9 godina (od 1985-1993 godine). Hidrološka analiza je urađena na osnovu podataka sa hidrološke stanice Sreteška gora.

Vodotok Sjevernica je izabran kao predmet ovog javnog nadmetanja na osnovu iskazanog interesovanja investitora. Imajući u vidu da je vodotok Sjevernica pritoka Morače, Ugovorom o koncesiji će biti definisana obaveza koncesionara o preuzimanja rizika na sebe ukoliko dođe do potapanja objekata malih hidroelektrana usled izgradnje velike HE na Morači.

Prostorno-planska dokumentacija

Uvidom u Prostorno-urbanistički plan Opštine Kolašin („Sl. List CG“ – o.p. br. 12/14) nejasno je da li je vodotok Sjevernica prepoznat kao potencijalni vodotok za izgradnju malih hidroelektrana ili kao zona zaštite spomenika prirode. S tim u vezi, pomenuto pitanje se mora riješiti kako bi pomenuti vodotok bio predmet javnog nadmetanja.

2. Vodotok Bistrica

Red. br.	Vodotok	Bruto pad vodotoka [m]	Kota izvora [mnm]	Visina ušća [mnm]
2.	Bistrica	267	804 ¹⁾	537

¹⁾ Vodotok Bistrica izvire u Srbiji, a prelazi na teritoriju Crne Gore na koti 804 mnm.

Bistrica je reka u jugozapadnoj Srbiji, desna pritoka Lima. Izvire na zapadnim padinama Giljeve. Protiče preko Pešterske visoravni, na kojoj pred Klisurom ponire i na donjem delu Klisure ponovo izbija na površinu u vidu jakog vrela. Odatle teče pretežno klisurastom dolinom prema Limu, u koji se uliva severno od Bijelog Polja. Ukupna dužina Bistrice je 26 km. Uliva se u Lim 9 km nizvodno od Bijelog Polja, na koti 537 mnm.

Budući da se 63% sliva Bistrice nalazi na teritoriji Srbije i da na svom putu znatan dio toka prolazi kroz Đalovića klisuru, pri izradi tehničke dokumentacije potrebno je uvažiti postojanje eventualnih ograničenja.

3. Vodotok Lještanica

Red. br.	Vodotok	Bruto pad vodotoka [m]	Visina izvora [mnm]	Visina ušća [mnm]
3.	Lještanica	457	1169	712

Lještanica je desna pritoka Ljuboviđe. Maksimalna visina u slivu rijeke Lještanice je 1672 mnm.

Prostorno-planska dokumentacija

Opština Bijelo Polje je usvojenim Prostorno-urbanistički planom vodotoke Bistricu i Lještanicu prepoznala kao vodotoke na kojima je moguća izgradnja malih hidroelektrana.

4. Vodotok Bjelojevička

Red. br.	Vodotok	Bruto pad vodotoka [m]	Visina izvora [mnm]	Visina ušća [mnm]
4.	Bjelojevička	565	1373 ²⁾	808

²⁾ Bjelojevička rijeka izvire na koti 1680 mnm i teče povremenim tokom do kote 1213mnm, nakon koje teče kao stalni tok.

Bjelojevička rijeka je desna pritoka rijeke Tare i uliva se u nju na 1000 m uzvodno od Mojkovca na koti 808 mnm. Dužina toka Bjelojevičke rijeke je oko 8 km. Ovaj vodotok je predložen na osnovu iskazanog interesovanja za energetske iskorišćavanje istog.

Prostorno-planska dokumentacija

Opština Mojkovac je usvojila Prostorno-urbanistički plan 2014. godine, kojim je rijeka Bjelojevička prepoznata kao vodotok na kojem se očekuje izgradnja malih hidroelektrana.

Imovinsko-pravni odnosi

Koncesionar je obavezan da prije početka izvođenja radova riješi imovinsko-pravne odnose na zemljištu potrebnom za nesmetanu izgradnju malih hidroelektrana na predmetnom vodotoku. S tim u vezi, neophodno je riješiti imovinsko-pravne odnose na katastarskim parcelama na kojima je predviđena izgradnja malih hidroelektrana.

Zakonom o energetici proizvodnja električne energije je definisana kao djelatnost od javnog interesa. Nadalje, Zakon o koncesijama prepoznaje mogućnost eksproprijacije zemljišta ako je istu neophodno izvršiti u cilju korišćenja koncesije. Na osnovu toga, ukoliko Koncesionar nije u mogućnosti, iz razloga van njegove kontrole, da riješi imovinsko-pravne odnose, Vlada Crne Gore može proglasiti javni interes nad katastarskim parcelama predviđenim za izgradnju malih hidroelektrana. Način, rokovi i plaćanje naknade za eksproprijaciju utvrđuju se i sprovode u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji („Službeni list RCG“, br. 55/00, 12/02 i 28/06 i „Službeni list CG“ broj 21/08).

Priključenje na elektro-distributivnu mrežu

Priključak na elektro-distributivnu mrežu je jedan od bitnih segmenata prilikom planiranja i izgradnje malih hidroelektrana. U skladu sa tim, cilj javne rasprave je i upoznavanje nadležnih institucija o predmetu davanja koncesije, na koji bi iste dale svoje sugestije i komentare. Takođe, na osnovu svojih investicionih planova i dokumenata kojima su definisane pozicije trenutnih energetskih postrojenja, nadležni operator distributivnog sistema bi mogao izvršiti ocjenu da li predmetne lokacije mogu biti uključene u njihove planove kao i predložiti potencijalna tehnička rješenja za njihovo priključenje na distributivni sistem.

Tehnički uslovi za priključenje na distributivni sistem bi trebalo biti uređeni u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije donijetim od strane EPCG. Na osnovu pomenutih Pravila, proizvođač sklapa ugovor sa operatorom kojim se detaljno definišu međusobna prava i obaveze.

Na osnovu člana 79 Zakona o energetici „Operatori prenosnog i distributivnog sistema električne energije dužni su da, u skladu sa tehničkim mogućnostima sistema u okviru aktivnosti upravljanja prenosnim i distributivnim sistemom i dispečiranja, daju prednost povlašćenim proizvođačima“. Nadalje, članom 151 Zakona, daje se prioritet priključenju postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije na distributivni odnosno prenosni sistem.

Takođe, Zakon o energetici u čl. 149, 150 i 151, daje mogućnost da ukoliko potrebna infrastruktura za priključenje na prenosni ili distributivni sistem nije predviđena planovima razvoja ili je planirana za drugi vremenski period, korisnik može o svom trošku izraditi neophodnu infrastrukturu uz prethodno dobijenu saglasnost. Pomenuta saglasnost može da sadrži i način, uslove i rokove po kojima će operator otkupiti izgrađenu infrastrukturu od korisnika. Takođe, infrastrukturu je moguće ugovorom između dvije strane prenijeti na upravljanje i održavanje operatoru sistema.

POSTUPAK ZA DAVANJE KONCESIJA

Na osnovu člana 17 Zakona o koncesijama, postupak za davanje koncesija pokreće nadležni organ izradom Koncesionog akta, u skladu sa predmetnim Planom.

Postupak iz stava 1 člana 17 može se pokrenuti i na inicijativu zainteresovanog lica. U skladu sa članom 41 istog zakona zainteresovano lice može nadležnom organu podnijeti inicijativu za pokretanje postupka davanja koncesije koja nije sadržana u Planu iz člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama. Uz zahtjev, shodno stavu 2 navedenog člana, zainteresovano lice podnosi ministarstvu podatke i informacije potrebne za pripremu Koncesionog akta.

Koncesioni akt usvaja Vlada Crne Gore, s tim što prethodno, prije njegovog dostavljanja na usvajanje, ministarstvo organizuje i sprovodi javnu raspravu u roku od 15 do 30 dana od dana upućivanja javnog poziva za javnu raspravu. Nakon usvajanja Koncesionog akta, u skladu sa zakonom, ministarstvo je dužno da objavi Javni oglas za davanje koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralne sirovine.

ROKOVI ZA OBJAVLJIVANJE JAVNOG OGLASA ZA DAVANJE KONCESIJA

Postupak za davanje koncesija pokreće Ministarstvo ekonomije izradom Koncesionog akta, u skladu sa Godišnjim planom iz člana 7 Zakona o koncesijama. Takođe, kao što je već navedeno, postupak se može pokrenuti i inicijativom zainteresovanog lica.

Koncesioni akt usvaja Vlada Crne Gore, s tim što prethodno, prije njegovog dostavljanja na usvajanje, ministarstvo organizuje i sprovodi javnu raspravu u roku od 15 do 30 dana od dana upućivanja Javnog poziva za javnu raspravu.

Nakon usvajanja Koncesionog akta, u skladu sa zakonom, ministarstvo je dužno da objavi Javni oglas za davanje koncesija za davanje koncesija za korišćenje vodotoka za izgradnju malih hidroelektrana u Crnoj Gori.

Rokovi na koji se daju koncesije određuju se na osnovu predmeta koncesije, vremena potrebnog za povrat investicija i ostvarivanje dobiti po osnovu koncesione djelatnosti. Rok trajanja koncesije ne može biti duži od 30 godina.